

§ 11 KS/2025:274

Justerad beräkning av administration i kostnadsutjämningen för kommuner (Fi25/02010)**Sammanfattning**

Finansdepartementet har utarbetat en promemoria ”Justerad beräkning av administration i kostnadsutjämningen för kommuner (Fi25/02010)

Förslaget är ute på remiss och remissvar ska ha inkommit till Finansdepartementet senast den 4 februari 2026.

Syftet med kommunalekonomisk utjämning är att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner att ge invånare likvärdig service oberoende av skillnader i skattekraft och struktur.

Systemet i sin helhet har nyligen utretts av Utjämningskommittén i betänkandet ”Nätt och jämnt”-likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn.

Nuvarande kostnadsutjämningsmodell inkluderar en ersättning till befolkningsmässigt små och glesa kommuner för administrativa merkostnader. Ersättningen beräknas i nuvarande modell utifrån en indelning av kommunerna i grupper baserat på folkmängd samt invånardistans.

I finansdepartementets promemoria föreslås förändring i indelningen där ytterligare en gräns för invånardistans om 700 meter läggs till samt att den nedre gränsen för folkmängd höjs från 8 000 invånare till 10 000 invånare. Ändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

Finansdepartementets förslag skiljer sig från utjämningskommitténs betänkande. Utjämningskommittén kom i sitt betänkande fram till att avgörande för merkostnader för administrationsfunktioner är kommunstorlek samt var befolkningen är bosatt.

Förslaget ”Justerad beräkning av administration i kostnadsutjämningen för kommuner” innebär att landsbygdskommuners ersättning omfördelas för att möjliggöra finansiering av högre bidrag till mycket glesbebyggda kommuner. Förslaget ställer glesbygd mot glesbygd.

Förslaget innebär -556 kr/invånare för Årjängs del.

Remissvar Justerad beräkning av administration i kostnadsutjämningen för kommuner (Fi25/02010)

Årjängs kommun ställer sig negativ till ”Justerad beräkning av administration i kostnadsutjämningen” för kommuner i sin helhet.

Förslagets utformning är problematisk då förändringar i sin helhet sker i gruppen landsbygdskommuner- ett förslag som ställer glesbygd mot glesbygd.

Forts.

§ 11 forts.

Delförslag utan att ge besked om helheten undergräver trovärdigheten samt minskar remissinstansers möjlighet till utförlig effektbedömning.

Det är avgörande för utjämningsystemets legitimitet att dess beståndsdelar är korrekt utformade och bygger på saklig och vetenskaplig grund vilket var fallet i utjämningskommitténs förslag (SOU 2024:50).

Negativ till förslagets utformningen ”Justerad beräkning av administration i kostnadsutjämnningen för kommuner (Fi25/02010)”. Den är lösryckt ur utjämningskommitténs förslag samt omarbetad avseende gleshetsmålet vilket leder till att legitimitet och vetenskapliga grunder saknas.

Negativ till nytt gleshetsmål. Förslaget bygger inte på var befolkningen är bosatt vilket gör att gleshetsmål inkluderar helt eller närmast helt obebodd miljö, tex nationalparker, vilket leder till att vissa kommuner får ett än mer förstärkt gleshetsmål som inte speglar de kommunala åtagandena eller administrativa kostnaderna.

Negativ till att förslaget inkluderar aspekter rörande kommunsammanslagningar. Det strider framför allt mot utjämningsystemets syfte.

Negativ till avsaknad av införandebidrag vilket det togs särskild hänsyn till i utjämningskommitténs förslag.

Negativ till kort tidsperiod avseende inlämnande av remissvar samt när ändringar förslås träda i kraft.

Beslutsunderlag

Ekonomichefen och kommundirektörens tjänsteskrivelse 2025-12-09

Promemoria Justerad beräkning av administrations i kostnadsutjämnning för kommuner (Fi25/02010)

Yrkande

Birger Pettersson Wiik (S), Anette Eriksson (KD) och Katarina Johannesson (C) yrkar bifall till förslaget.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Remissvar antas.